

Open Acces

ENAPISC I PROFESSIONALS: TENIR CURA PER CURAR

Xavier Bayona Huguet¹, Imma Ferré Jornet², Núria Nadal Braqué³, Alba Brugués Brugués⁴, Montse Ureña Tapia⁵, Josep Basora Gallisà⁶, M. Jesús Megido Badia⁷

¹Metge de família. Coordinador GdT gestió de la CAMFiC

²Infermera. Coordinadora GdT gestió de l'AIFiCC

³Directora DAP Lleida. Institut Català de la Salut

⁴Adjunta a Gerència CASAP. Presidenta AIFiCC.

⁵Directora d'Atenció Primària. Consorci Sanitari de Terrassa

⁶Metge de família. Junta de la CAMFiC

⁷Directora. SAP Baix Llobregat Centre. Institut Català de la Salut

Adreça per a correspondència:
Xavier Bayona

Adreça electrònica:
xavier.bayona@gmail.com

Dins de la Estratègia Nacional d'Atenció Primària i Salut Comunitària (ENAPISC), s'han prioritzat diferents accions agrupades en diferents eixos¹. Un d'aquests eixos són els professionals que han de tenir cura de les persones, i per això l'ENAPISC descriu unes línies prioritàries referents a la dotació de professionals, l'autonomia de gestió, la millora de les condicions laborals, desenvolupament professional i reconeixement i social.

Amb la finalitat de cuidar als que han de cuidar, es va realitzar una Jornada de debat sobre l'ENAPISC, organitzat conjuntament per la CAMFiC (Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària) i l'AIFiCC (Associació d'Infermeria Familiar i Comunitària de Catalunya)². Compartint de forma generalitzada que una tasca l'ha de fer qui la sap fer, qui té els medis per fer-la i qui la fa a un cost més raonable, el debat es va centrar, després d'una introducció definint què és l'ENAPISC per part de la Dra. Cristina Carbonell (metgessa de família i presidenta del consell assessor de l'ENAPISC), en allò que cal desenvolupar i potenciar en l'àmbit dels professionals dins d'aquesta estratègia nacional. La Jornada va ser de gran riquesa tant des de les aportacions dels ponents com des de les aportacions de les més de 50 persones que hi van assistir.

Indubtablement, no es pot realitzar una tasca de forma adequada si no es disposa d'una estructura que permeti el bon desenvolupament de la tasca. En aquest sentit és important tenir en consideració que hi ha diferents perfils professionals que depenen del territori poden impactar de forma positiva sobre la salut dels ciutadans. Les necessitats dels territoris són diferents i per això, cal que cada territori assoleixi els equips multidisciplinaris i multi-professionals en funció de les seves característiques. Els perfils professionals que en diferents professionals poden aportar valor afegit a l'atenció primària de salut es descriuen a la **Taula 1**.

Taula 1. Perfils professionals amb impacte positiu sobre l'atenció primària de salut.

Metges de família i pediatres
Infermeres de família, pediàtriques i gestores de casos
Auxiliars d'infermeria
Administratius sanitaris
Treballadors socials
Fisioterapeutes i rehabilitadors
Psicòlegs i psiquiatres
Nutricionistes
Podòlegs
Optometristes
Farmacèutics comunitaris
Altres: geriatres, treballadors familiars, terapeutes ocupacionals...

A Catalunya, a diferència d'altres comunitats autònomes, hi ha diversitat de proveïdors de serveis d'atenció primària de salut contractats pel CatSalut, i que de forma insistent i amb diferents instruments, han perseguit el desenvolupament de l'autonomia de gestió. Les organitzacions sanitàries amb un perfil més empresarial i menys burocratitzades han pogut desenvolupar models d'autonomia de gestió més innovadors (tant com organització sanitària, com des de la perspectiva professional que ha de donar serveis de salut a ciutadans), gràcies a estar sota règims jurídics que permeten més agilitat.

Les claus de l'èxit en el desenvolupament de models d'autonomia de gestió més evolucionats són la capacitat de gestió financera, una direcció per objectius centrada en el professional i flexible, una cartera de serveis complementària, la proximitat i aplanament de l'estructura directiva i la selecció de professionals en base a competències.

Un debat que ja es va iniciar fa uns anys va ser la millora de les condicions de treball que, tenint en el centre de la mirada l'atenció al ciutadà, permeti innovar i millorar en la conciliació de vida personal i professional, alhora que millorar les condicions dels llocs de treball, sense oblidar la necessitat de millores salarials. Hi ha una sèrie d'aspectes en els que cal aprofundir i donar solucions, com són l'estabilitat laboral disminuint la precarietat, flexibilitzar les relacions laborals, les remuneracions adequades al rol i al valor, la jornada laboral en equilibri entre les necessitats dels ciutadans i les dels professionals (per exemple, cal que tots els centres obrin de 8 del matí a 9 de la nit? Podria ser lícit realitzar jornades de 8h a 17h, de dilluns a divendres?).

El procés de manteniment i millorar de les competències professionals cal que sigui abordat des de societats científiques, col·legis professionals, universitats i organismes competents del govern central i autonòmic. És l'hora de potenciar l'Atenció Primària potenciant les seves especialitats de Medicina i Infermeria Familiar acadèmicament per fer-les atractives tal com esdevé als països europeus del nostre entorn. Aquest desenvolupament professional (professionalisme) ha de permetre el creixement en diferents competències: formació en gestió clínica i directiva, innovació, recerca i docència. En aquest sentit també tenim una gran oportunitat per millorar el desenvolupament de la carrera professional, que va més enllà de millorar el pagament dels professionals, i té més a veure amb el reconeixement.

El reconeixement és una pràctica amb múltiples beneficis tant per a l'organització sanitària com per al professional. Ajuda a alinear els comportaments amb els valors i la estratègia augmentant la motivació i impactant favorablement en el rendiment professional i desenvolupament del talent; alhora que millora el clima i reforça els comportaments que hi contribueixen i sumen. El reconeixement seria bo que formés part de la cultura de les organitzacions i de la societat, i que en aquest sentit es tingués cura de totes les persones que formen part de les organitzacions, des de les estructures directives a les assistencials. El reconeixement és un incentiu de gran força i que permet avançar, però aquest ha de ser sincer, adequat, immediat i personalitzat.

L'atenció primària del nostre país necessita un impuls basat en 'tres pilars fonamentals' com són la millora del pressupost, l'establiment d'objectius clars per a la millora del sistema (terminis i pressupost per a cada acció) i la participació dels actors (ciutadans i professionals), als que l'ENAPISC hi dona pistes però encara li queda molt de camí per a recórrer, i que desitgem que evolucioni àgilment i sense massa demora.

BIBLIOGRAFIA

1. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. ENAPISC.
http://salutweb.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/linies_dactuacio/plans_sectorials/pla_primaria_salut_comunitaria_enapisc/
2. Jornada de debat sobre l'ENAPISC, "L'ENAPISC i els Professionals: Noves propostes, per afrontar nous reptes".
<http://www.camfic.cat/DetallActivitat.aspx?id=7315>

Com citar l'article: Bayona Huguet X, Ferré Jornet I, Nadal Braqué N, Brugués Brugués A, Ureña Tapia M, Basora Gallisà J, Megido Badia MJ. ENAPISC i professionals: tenir cura per curar. But At Prim Cat 2018;36:1.